

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:494

av **Robert Hannah (L)**

Värdigt eget boende (VEBO) för asylsökande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och ersätta möjligheten för asylsökande till eget boende (EBO) med värdigt eget boende (VEBO) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Personer som har sökt asyl i Sverige och väntar på beslut får välja om de vill bo hos släkt och vänner, dvs. i eget boende (EBO) eller i boende anordnat av Migrationsverket, dvs. i anläggningsboende (ABO).

Möjligheten till eget boende för asylsökande infördes i Sverige i mitten på 1990-talet genom lag (1994) om mottagande av asylsökande. I SOU (1992:133) Mottagandet av asylsökande och flyktingar, där förslaget först lades fram, tog utredaren upp det positiva med att uppmuntra asylsökande att bosätta sig utanför flyktingförläggningen.

Utredaren missbedömde grovt hur populärt valet EBO skulle bli och de sociala konsekvenserna för många svenska förorter som snabbt utvecklats till att bli utanförskapsområden. Ett misstag som har orsakat Sverige oerhörda ekonomiska och sociala problem med stor ökning av antalet utanförskapsområden. Rättigheten att välja eget boende har utretts ett antal gånger sedan införandet. Många kommuner, t.ex. Södertälje kommun, har varit missnöjda och pekat på de problem som uppstår såväl för de asylsökande som för de mottagande kommunerna.

Idag är situationen den att cirka 85 procent av alla nyanlända ordnar sitt eget boende. Det leder till en stor koncentration till vissa orter som Södertälje och Malmö. Statistiken från Migrationsverket redovisar att EBO inte enbart är ett storstadsfenomen.

Asylsökande bor i EBO i de allra flesta städer i Sverige. Andelen asylsökande som valt EBO har varit relativt konstant under de senaste åren, men eftersom antalet asylsökande markant ökat på senare år är situationen för en del kommuner värre än någonsin.

Systemet med EBO fungerar idag mycket dåligt. Enligt min mening är EBO alltför ofta en direkt biljett till utanförskap och dåliga svenskkunskaper. EBO omöjliggör egen försörjning och klassresor för många nya svenskar. Dessutom leder det även till kriminell verksamhet med försäljning av folkbokföringsadresser som inte stämmer i verkligheten.

Andra problem som uppmärksammas är trångboddhet och allmänt osäkra boendeförhållanden för asylsökande i EBO. Asylsökande bor ofta inte på de EBO-adresser de är skrivna på. Alla som bor i EBO är inneboende och både värdfamiljen och de inneboende drabbas av trångboddhet. Många asylsökande flyttar runt till olika värdfamiljer för att inte vara i vägen. Migrationsverket har bara en adress där den asylsökande kan bli nådd så det finns ingen kontroll av standarden på boendet.

Det är barnen till asylsökande som drabbas värst av den osäkra boendesituationen under asyltiden. Det kan dröja flera år innan familjen får en egen bostad och ofta krävs det att familjen flyttar runt mycket. Barn i denna situation växer upp under vitt skilda förutsättningar jämfört med andra barn och för vad detta i framtiden kan innebära.

För att motverka utanförskap och för att möjliggöra en lyckad integration in i det svenska samhället måste EBO-systemet reformeras till att bli socialt hållbart. Det måste finnas en värdighet för den asylsökande och för den familj som den asylsökande bor hos.

För att göra EBO socialt hållbart behövs tre förändringar.

1. Innan ett eget boende för en asylsökande och dennes familj godkänns ska Migrationsverket göra en summarisk bedömning av boendemiljön för den asylsökande. Migrationsverket gör redan idag dessa typer av bedömningar vid ”kärleksinvandring” och bör kunna utarbeta en modell för att pröva även asylsökandes egna boenden på ett rimligt sätt. Extrem trångboddhet ska inte accepteras, särskilt inte om barn bor på den uppgivna adressen.
2. Migrationsverket med stöd av kommuner bör ges i uppdrag att säkerställa att personer som valt EBO faktiskt bor på den uppgivna adressen. Finns det misstanke om att personen i fråga inte bor på den uppgivna adressen måste Migrationsverket påbörja en granskning. Personer som uppgivit falska adresser bör få återvända till anläggningsboende tills de uppgivit rätt adress.
3. Kommuner ska kunna söka dispens från eget boende för asylsökande i de områden som polisen anger som särskilt utsatta områden. I 2016 års rapport ”Utsatta områden – sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade effekter” anges 53 utsatta områden i Sverige.

Det är oansvarigt av svenska politiker att ytterligare påfresta utsatta områden med asylsökande – både för samhället men även för den asylsökandes skull. Asylsökande som bor i särskilt utsatta områden får inte samma möjligheter att lyckas i Sverige samtidigt som kommunerna i fråga inte ges en rimlig möjlighet att vända på den negativa utvecklingen i området.

Robert Hannah (L)